

EKONOMİ POLİTİK

Erinç Yeldan, 12 Kasım 2014

12 Yıl Önce, 12 Yıl Sonra

On iki yıl önce,

Türkiye'nin dış borcu 129.5 milyar dolar idi. Günümüzün güncel verilerine göre şimdi 401.7 milyar dolar. Yani Türkiye'nin dış borçları on iki yılda tüm Cumhuriyet tarihi boyunca yapılan dış borçlanmanın 2.5 mislidir.

Tasarrufların gayri safi yurtiçi hasılaya (GSYH'ye) oranı yüzde 19 idi, şu anda yüzde 14;

Sanayinin GSYH içindeki payı yüzde 18 idi, şimdi yüzde 15.4;

Türkiye'nin ihracatı 40.7 milyar, ithalatı 47.1 milyar dolar idi. Günümüzde ihracatı 163 milyar, ithalatı ise 243 milyar dolardır. Dolayısıyla, ihracatın ithalatı karşılama oranı yüzde 86'dan, yüzde 67'ye gerilemiştir. Buna koşut olarak, cari işlemler açığı GSYH'ye oran olarak yüzde 1'in altında iken, yüzde 6'nın üstüne çıkmıştır.

Aynı dönemde dövizin (ABD dolarının) reel fiyatı yaklaşık yarı yarıya gerilemiş; tüm küresel ekonomiyi saran bol ve ucuz döviz dönemini Türkiye, Lale Devrinin andırır biçimde, dışa bağımlı ve hormonlu bir büyüme süreci altında geçirmiştir.

Sözün kısası, Türkiye 21. yüzyıla uluslararası iş bölümü içerisinde "ekle-yapıştır" türü montaj sanayinin taşeron bir üreticisi olarak girmiş; ithalat, ve dolayısıyla, dış borç bağımlılığını arttırmış; emek yerine ithal sermaye yoğun bir teknoloji patikası izlemesi nedeniyle de işsizlik sorununun kronik hale dönüşmesine engel olamamıştır.

Geçen hafta Başbakan **Ahmet Davutoğlu** tarafından duyurulan "*Güçlü ve Dengeli Büyüme İçin Yapısal Dönüşüm*" programını izlerken yukarıdaki notları düşünmeden geçmememiz gerekir.

Söz konusu program, 2018'de ulusal gelirin 1.3 trilyon dolara yükseleceğini, cari işlemler açığının ulusal gelire oran olarak %5.2'ye, işsizliğin ise yüzde 7'ye gerileyeceğini öne sürmektedir. Oysa daha geçtiğimiz ay içerisinde duyurulan *Orta Vadeli Program*'a göre 2017'nin ulusal gelir hedefi 971 milyar dolar, işsizlik hedefi ise yüzde 9.1 idi. Dolayısıyla, "Yapısal Dönüşüm" programı 2017'den sonra bir yıl içerisinde ulusal gelirin 329 milyar dolarlık bir sıçrama yaratacağını düşünmektedir.

Ancak, kanımızca söz konusu programın ana eksiği, hedeflerinin OVP ile tutarsız oluşunda değil, bir program olarak koyduğu hedefler ile bu hedeflere ulaşacak kaynak tahsis mekanizmalarının açıklanmamış olmasıdır. Zira bir kalkınma planına

gerçekten “plan” denilebilmesi için, planın gözettiği hedefler ile kaynak tahsisinin nasıl yaratılacağıının kurgulanması esastır. Yoksa, söz konusu belge, bir plan ya da program değil, “temenniden” öteye geçemez.